

podpitych zawięta znaną zbrodą a
mianowicie ad 1) z § 65 al. 1, a ponad-
to ad 1) a) i) występuje § 302 u. k. użat
dokładnie w dniu 13 października 1925 roku
koniaktat za usprawiedliwienie i zary-
diti zniechęcenie całego nakładu i wyda-
wcy w myśl § 403 p. k. zakaś dalszego rozpo-
wieszczania tego pisma drukowanego. Za-
rządnik wydał się także odpowiedzialnym
redaktorowi tego czasopisma, by oświadcze-
nia nie miały być bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszy dzień. Nowo-
znaczenie tego nakazu podlega za sobą następ-
stwo przewidziane w § 21 ust. drug. z § 13.
Kl. 1862 lit. p. p. Nr. 6 ex 1863 z. 1. za-
kazujące za przekroczenie na grzywnę do
500 m. p. k. z dnia 13 października 1925 r.

членом Ліги, має змогу поволі перо-
веволити в життя поправку гріхів
союзних держав і власних.

Відношення Німеччини до Поль-
щі було найважливішим питанням у
льокарнських переговорах. Польща
мала оправдані підстави лякатися
війни з боку Німеччини; Німеччи-
на має не менше підстав домага-
тися вирівняння своїх кордонів по-
одрізуваних Версальськими ножице-
ми, мов кігті звірини, яка без них
не в силі навіть випорпати собі
зерна поживи. Сумніви щодо намі-
рів Німеччини залишаться в Поль-
щі і по підписі нового договору мира.
Творці Версальського договору і їх
продовжники не могли бути на-
стільки наївними, щоби визначува-
ти межі нових держав на віки віч-
ні. Вони не забули покласти засте-
реження, що нові потреби дають
право виправляти їх промахи за
згодою нових творців Європи.

На це застереження і на ці нові
потреби рахує Німеччина, коли стає
членом Ліги. З потребами нової
доби, яку напередбачив Версай-
ський договір, мусить у першій мі-
рі рятуватися ті держави, що хо-
чуть мати в Лізі, поруч себе не ма-
ючіна та страхополоха, але співро-
бітника в економічній відбудові
Європи.

Кожний з нас цікавиться в пер-
шій мірі питанням: яка благодать
спливе з Локкарно на нашу землю?
Нині таке питання передчасне. Як-
що на місце держав-переможців,
що творили кордони нових держ-
ав, має прийти Ліга Націй як про-
відання нової політики, то вона
буде приневолена пригадати собі,
що крім держав є в Європі ще й
вароди, і що тих є більше. Якщо
добра воля буде Аріядною у ляди-
рині женецьких коридорів та про-
голів, тоді судді європейської
долі побачуть, що саме національ-
ні конфлікти, національні неполаго-
ди справи, є джерелом того ста-
ну, що приневолує Версальський
договір виправляти льокарнськими
умовами.

А ще важніше: що ніякі арбі-
тражі, гарантії, безпеки та заяви
не в силі відродити пірваних взає-
мин між державами, як довго їх
кордони не є межами національних
одиниць. Ліга Націй є покищо лі-
бою держав. Локкарно є ще одною

Культурне обличчя нашої країни. (У справі громадських бібліотек.)

Всяка досвідна й хоч трохи ду-
мача людина, тільки глигнувши
оком на буденні виставки книго-
виських вікон і на статистику при-
досудних книгозбірень, може змис-
лювати собі культурний рівень
кожної, отже й зовсім чужої
країни. Цим робом без ніякої під-
готовки, легко й нехибно орієнту-
ються люди в найбільш ім невід-
домих землях, серед найдаліших
народів. Треба на стільки знати
мову, щоби зрозуміти заголовки
книг, і аміть знається, що таке
Вілень, чи Берлін, що Будапешт,
Прага, а що Варшава, чи Львів.
Книгосські виставки Варшави, не
згадуючи вже про Львів і Познань,
єкнайкраще свідчать про тріажно-
сумний культурний стан Польщі;
Прага поки-що своїми виставками
притчує рендіго бульварного роману
й всякої нищої легкотравної та
бездушної лектури теж не захоп-
лює того, що бачив чарівне ба-
гатство філософської й технічної
літератури Німеччини, або хоч ви-
багливий вибір віденських книга-
рень. Дивлячись збоку на те, хто,
як і з якого приводу стоїть перед
книгарню, теж повчаюче. Бачив я
в Данцігу шведських і данських
звичайних моряків (не офіцерів),
які простісенько з парохода по-
бігли оглядати книгоскі вистав-
ки, й я присяг би, що не зробив
похибки в тому, що з діточих літ
інстинктивно приляг серцем до
дрібних народів Скандинавії, спо-
діючись знайти в них гарний зра-
зок культурних, роботящих, ціка-
вих людей.

Та не про книгоскі мені йде і не
про те, щоби — рівняючи чуже з
своїм, вказувати на безпросвітну
стареньку нашу нужду. Хочу тіль-
ки звернути увагу читача на ту
основну правду, про котру пи-

шеться в нас частенько, але котру
треба повторювати на всіх місцях із
усякого пошлуду доти, поки укра-
їнській інтелігенції вона не літне
боком й інтелігенція ця вкладам
тоді та жертв не дасть „одчипно-
го“, пецбо не зробить того, що є
її обов'язком і без чого ні соці-
альне, ні тим більше національне
піднесення нашої землі не матиме
вигляді.

Иде тут про ту правду, що без
книжки, журналу й часопису всякі
суспільні почини безвиглядні та
мертве без них обличчя країни й
народу. Проте не думаю, щоби
зацікавленням книгоскі справою
можна булоб рупити й нас
котрусь із пекучих справ чашого
існування та розвитку, бо питання
живого видавничого духу й роз-
світу ділового книгоскі в наших
особливих життєвих умовах так
довго безнадійне, як довго книга,
журнал і часопис не знайдуть до-
ступу до народних мас села та мі-
ста й народ у них не знайде того,
що може його захопити й амувати
з отупіння його злиденних буднів.
На мою думку — треба починати
з організації культурних о-
середків, якими можуть бути
в наших умовах тільки громадські
прилюдні книгозбірни по містах і
містечках, читальні часописні, за-
тишні кутки для духової праці, що
не тільки зберігалиб мертвий ка-
пітал людського знання, але роз-
кидалиб його тямучо рукою на
відсотки, втягалиб у себе атмосфе-
ру ширшого світа, горнулиб, при-
тягалиб до себе та цупко вважалиб
із світом населення найглибших за-
кутків. Щойно ці книгозбірни мо-
жуть вияснити потреби й попит
українського села та міста, виро-
бити норму накладу й витонити
для української книжки, часопису

новою спробою мира між ними.
Дипломатичні формули є гнучкі,
коли їх складають. Та вони хутко
дубіють перед ще гнучкішими і
більшими потребами життя, як до-
магання урядів. Ці домагання про-
рвуться при найближчій нагоді на-
ладнання тих мирних взаємин, про
які нині в Локкарно дипломати

розмовляли в якнайзагальніших
обрисах. Проблема миру є не спра-
вою згоди щодо загальних прин-
ципів, а розв'язкою всіх тих поплу-
таних ниток, які сплелись у гордії-
ський вузол сучасної економічної
скупоти й національних придушених
конфліктів.

стечках. Стоять у двійку — завсіди
в двійку. Називають їх „карабінє-
ри“. Однак вони не мають кара-
бінів. Тільки шпада при боці, тай
ця не дуже замітна. В білих рука-
вичках, наполеонський піріг попе-
рек на голові з величезною кокар-
дою на переді. Цеж „королівська“
поліція! (В Італії є ще й іншого
рода поліція, однак та не впадає
в очі). Шіле одніа чорне, наполе-
онський фрак з блискунами („сріб-
ними“) гудзиками і з такимиж ви-
шивками на скрайках. Обидва по-
ліцаї гарні й молоді, від 25 до 35
літ. А вони всі такі молоді — ген
по шлій Італії! Бодай так вигля-
дають.

Значить: ми дійсно в Італії!
А тут уже біля нашого вагону
крутяться дрібні ростом італійські
митні ревізори (одіти як звичайні
жовніри), стережуть, щоби хто не
вийшов. В вагоні являється кельнер
з вином. Пляшки оплетені шуваром
— італійська спеціальність! Пробуємо
нашу італійчину з ріж-
них „полігловів“: *Quanto costa?* —
За дві літри (в одній пляшці) а-
аждає 7 лір (5 лір тоді = 1 зол.).
А то раз чуда творить та „грани-
ця“! Вино „за дурно“! (Опісля —
в Тіволі — пили ми таке саме ви-
но по 2 ліри літра). Купуємо — хто
більшу, хто меншу пляшку; хто
біле, хто червоне. Пляшки звичайно
не закорковані, тільки папером об-
винені. Поставиш пляшку на лавку,
або під лавку, поїзд шарпне —
і готове нещастя: пішло вино з
пляшки! Заге ті пляшки ма-
ють петлю з шувару і пляшку

треба повісити. Ще одна пересто-
рога для наших людей, якщо по-
дорожуватимуть по Італії: до тих
незакоркованих пляшок з вином,
Італії часто долинають трохи
оливи, щоби вино не псувалось.
Заки пете оливу вихлюпете з пляш-
ки, однак одиза липне до стін
горла пляшки й ціле вино дістає
для нас дуже неприємний посмак
оливи. Тому треба купувати такі
пляшки з вином, де нема оливи.
В Італії всі подорожні пють вино.
Пляшки, як беззартісну решту,
оставляють у вагоні. А на більших
стаціях упривілейовані „батаріони“
встають до поїзду й вибирають
порожні пляшки.

Пригранична ревізія! От нічого!
Австрія! Італії навіть не а-
ажали наші „виплакані“ пашпор-
ти. Для них вистарчали наші „те-
сери“ себто легітимації, які виста-
вили нам члени нашого паломниць-
кого комітету. На ті тессери вони
й прибивали свої печатки. Ніде в
дорозі не хотіли нам дати віри,
що в Польщі так трудно роздо-
бути пашпорт та що одлата за
нього така гордендально висока.
Всюди наступили зміни на ліпше,
тільки в Польщі на гірше. Нпр.
у Югославії перед чотирма рока-
ми майже годі було дістати паш-
порт до Мадящини, а тепер нема
ніяких обмежень. Нема то, як бути
польським горожанином! Маєш,
brate, „золоті“, то й плати золо-
том за все. Також віза чужих кон-
сулятів для польських горожан
без порівняння дорожшій, як для
горожан інших держав. Так нар-

ЧЕТВЕР, ДНЯ 22. ЖОВТНЯ 1925 р.
Саля Музичного Тов-а ім. Лисенка

КОНЦЕРТ

Дарія ЛЕВИЦЬКА — сопран.
Катря МАНЧИЧЕВСЬКА — скрипка
Оля МАНЧИЧЕВСЬКА — фортеп'ян.
646 Подорожці в афішах. 2-3
Білетів поплаче чиме Коллежистів
„Український Театр“ — Руща 18.1. п.

стежку до найбільше відсталой,
прибитой й байдужої душі.

У Галичині стільки українських
товариств, а кожне з них починає
спою діяльність творенням власної
бібліотеки, що начеб то й зайва
річ бажати ще чогось більше. Про-
те живу аз довго й бачу за ба-
гато, щоби не впевнитися, що існу-
ючі українські бібліотеки не спов-
нюють свого справжнього завдання,
ни творять культурної атмосфери,
не виробляють культурного облич-
чя країни, та що з кожного погля-
ду вони для широких народних мас
— ніщо. Товариства повстають,
якйсь час зберіють, якісь книжки,
іх рік-два читає (або й ні) тісний
гурток кількох десятків членів, по-
тім попадають у кризу, занедають-
ся, розпадаються, й дві-три сотні
книжок розсипається між „своїми“
людьми. Буває й таке, що цілі бі-
бліотеки систематично, планово
розкладаються справною рукою
свого рода „патріотів“. Дійшло до
того, що майже в кожному містеч-
ку є одна, дві патріотичні ріди з
власною родинною бібліотекою,
що приязнена терпеливо з кни-
жок не то розв'язаних, але навіть
й існуючих товариств. Про ці до-
мишні, родинні бібліотеки можна
писати найсмішніші гуморески,
над котрими плакалиб із повної
душі ті, що ще не затратили со-
рому і глумду. Але, як і не роси-
паються ці книгозбірни поодиноких
товариств, то яка користь громаді,
масам із тої сотні перестарілих, за-
порошених, занедабаних книг і пе-
реглілків здекомплетованих журна-
лів, що лежать мертво в тісних,
закурених доміках українських
гуртків, у незгасаючих шафах, як
не дають собі вільно повернутися
членам цих товариств? Чи вони в
силі виповнити хоч одно зі згада-
них завдань?

О. Д.-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК.

6)

Зі Львова до Риму.

(Продовження)

III.

На італійській границі.

Італійська границя! І знов та ча-
ріана „ідеальна“ смуга, яка ділить
землю на два світи! Серія палом-
ників знов джогать, ферментують
як дрожали серія Колумба
його моряків, коли відкрили „Ін-
дію“ (Америку). Таке право має
кождий „новий світ“ на людське
серце.

Давніше граничною Італійською
стацією на тій лінії була Понтеба.
А тепер Тревізю Чентралье (по слові-
чине Тревізі, по немцях Травізі),
містечко німецько-словіньське. Так
собі Італія зводила „вирівняти“ тут
свою границю по світовій війні.

Наш поїзд станув. Чи може це
уже границя? — падають запи-
тання. Ми кинулися до вікон по
тій стороні, де стація. Стація ав-
стрійська — себто: виглядає так,
як типові австрійські стації. Австрій-
ський стиль і вазонки з квітами
висять на пероні, наче ламіони.
(В тому тепер особляво Чехи і Сло-
в'яні любуються. А воно дійсно
гарне, звеселяюче). Перш, ніж ми
відшукали напис на стації, впали
нам в очі Італійські поліція — вла-
стиво жандарі — на пероні. Вони
є одною з яскравих характеристич-
них рис Італії. Знайдеш їх таких
самих у всіх Італійських містах і мі-

я заплатив у Відні за югославян-
ську візу 18 шілінгів, а Австрійці
платять за ту візу щось несповна
2 шілінги. Польща каже собі до-
рого платити за свої візи, отже
чужі держави реванжуються...

Я відскочив від Італії, а вона
ось тут перед очима... Митний ре-
візор з посмішкою показав крейдкою
число „6“ по наших більших ва-
лізах, і ревізія була готова. Між
тим клеїлась для нас неприємна
річ. Закликали нашого „саро ді
сагавана“ — себто нашого провід-
ника, якого ми від цього часу
прозвали „капо караванярів“, і
засували йому, що мусимо роз-
прощатися з нашим австрійсько-
польсько-українським вагоном, бо
він заширокий для італійських ту-
нелів. Сперечався наш „саро“, а
ми з вікон значучо моргали на
нього; але Італії змінили вагон —
і баста! Ми такі мусіли брати свої
клунки — ах, ті клунки! — і пе-
ребитися до італійського вагону.
Вагон — *розділісі Воже!* — по
польськи мушу це висказати, бо
коли ми в нього всіли, то щиро
тужили за нашим славним поль-
ським вагоном ч. 18.345.

В італійському вагоні силою об-
ставин ми мусіли змінити наше
„засиджене“ розміщення. Не було
в тому вагоні ні коритара, ні се-
парато; а давки всі короткі —
для спання дуже невідгідні. Такі
либонь усі Італійські вагони III кл.
Ідемо...

(Продовження буде)

Ніколи в світі!

Виповнити ці завдання могли б по часті тільки централізовані книгозбірні всіх українських товариств у кожному місті й централізація ця повинна негайно стати завданням нас.

Щоб її перевести в діло, треба скликати негайно в кожному місті й містечку зібрати виліди всіх товариств, обміркувати справу, вибрати між собою дві-три кімнати на відповідну домівку для централізованої бібліотеки й створити одну велику, спільну, але всім доступну спільницю „Громадську бібліотеку“, що гуртувала б собі книжки всіх місцевих товариств і була б їх бібліотечною кооперативою. Така бібліотека творила б культурну основу, поглиблювала нові пожертви, мала б значіння та давала б прибуток, що розділювалося би рівно між окремими товариствами, відповідно до вложеної їх цінності, при чому — на всякий випадок — кожен гурток був би все власником свого добра в такій мірі, як і всякий пайщик будь-якої іншої кооперативи є власником свого грошового вкладу. Якщо ця справа була б поставлена солодино, що змоги забезпечено й од неї виллоб полихом живого піла, доброю волею створення культурного осередка не для вибраної сотні своїх людей із уповіленої касті, тільки для якнайширших мас, то це велике діло українських товариств притягло б до себе й жертви чи вклади приватних зборачів. Адже в кожному місті знайдуться мудрі люди, власники іншої душевної цінності, яким надолго поатується з своїми книгами й треміти за їхню долю на випадок пожежі, вогкості та мишей. Ці культурні люди певно вложити б свої цінності в народно-скарбницю, якщо діло було б поважне. Та найважніше з цієї справи те, що „Гр. Книгозбірні“, а при них по зможі й дуже рентовні прилюдні читальні часописів могли б дати місце українським культурним робітникам, а першу чергу жіночі письменників і публіцистів, які часто марнуються й гинуть серед каторжних умов сучасного життя. Всі найталановитіші сили саме в цих книгозбірних повинні знайти тихий захист для своєї наукової й мистецької праці, щоб вони виснажені в боротьбі за прожиток не падали при дорозі й не продавалися за шматок хліба будь-якому купцеві, що може заплатити. Іх, і тільки їх треба покликати на місце бібліотекарів, але зразу дати їм змогу хоч через місяць одбутися практично в зразковій львівській бібліотеці Наук. Товариства. Тоді вони певно не тільки зуміли б упорядкувати й вести всякий книгозбір, але влаштували б при ньому обласний архів, зорганізували б народні університети та виховали б творців сільських бібліотек.

Тільки так поставлені, для всіх доступні книгозбірні можуть виробити культурне обличчя країни й підготувати ґрунт для української книжки й часопису, кінгартства та відбилися, як слід, на щодню житті народу. Це треба сказати собі ясно хоч у місяці української книжки. Зреалізування тої справи само собою паде на українську інтелігенцію. Як вона поведе це завдання, так і колишній народ її заплатить.

О. К.

По широкому світі.

Становище СРСР до Ліги Націй і, на думку Чічеріна неамінене і він не бачить покіски даних, як можна би збудувати міст зближення між радянською Росією і Лігою Націй.

Становище чехословацького уряду захитане вислідом неполадання закону про державних урядовців. Національні соціалісти гуртують опозиційними засобами. Переговори з організаціями урядовців не дали наслідків.

Конгрес французьких радикалів, що почався в Німці, має 200 делегатів. Вступну програму промовою сказав Ерріо, голова теперішньої погоської палати. Підкреслив потребу і надалі: солідарності всіх республіканських сил; боронити переведеної евакуації Рурщини (підчас свого уряду) як людяного обов'язку; висловився в ім'я партії проти всякої імперіалістичної політики, що амагає до захоплення чужих територій.

Тайний антисемітський в'їзд відбувся минулого тижня в Булапешті. Скликувала його національна мадярська партія; звели в ньому участь представники союзів з 14 держав. Засідання перейшли потайки, під фірмою орнітологічного конгресу в однім з найбільших готелів.

Англійський уряд в особі міністра внутрішніх справ видав наказ зробити трус у головній кнатиці комуністичної пропаганди в Лондоні. Внаслідок трусів сабто найденіх паперів арештовано ген. секретаря партії Інкіна, редактора „Уоркерс Уіклі“ (Тижневик робітника) Кемпбелла і директора цього журналу Уінтрігема, ген. секретаря організації національних меншостей Політта, організатора лондонської комуністичної партії Канта і секретаря Ліги молодих комуністів Руста.

Шкільна справа.

В Ду. В. Р. ч. П. н-р 79 поз. 766 появився Розпорядок міністра освіти а дня 29. липня 1925 р. в справі розкладу годин у народних двоязычних школах, заповнених на підставі закону а дня 31. липня 1924.)

Марний, тихий розпорядок про розклад годин у двоязычних народних школах, а став він новим умаром по необхідках рідного шкільництва національних меншостей. Удар пішов у двох напрямках: На першому місці треба поставити польське вчительство. Розпорядок цей воно зрозуміло по „своєму“ так, що де ще остаа який нехоти-ток школи національної меншости, перемінно її негайно на „двоязычну“, т. є. фактично польську школу. Справа—розкладу годин—марна; чий можна іза неї підносити який галт? Зрештою, наше громадянство привикло за кілька літ до цього роду „інновацій“, через те й усе „мовити, та благоленстає“. Друга напрямна удару лежить у самому розкладі годин, який значиння рідної мови в „двоязычній“ школі звів до нуля, визначаючи всі важніші наукові предмети для польської мови. а доручуючи при навчанні дечого в рідної мові не забувати про польську номенклатуру. Що означає ця „номенклатура“, про це багато сказав би кожний український учитель із власного досвіду.

Серед українського вчительства повстало на появі цього розпорядку також поважне замішання. Папувало загальне перекорання, що він заступив місце кураторської постанови про мову навчання. Це перекорання було ще й подекуди підтверджене тихими піс-ловами шкільних інспекторів. І хто був покваліний та неосторожний, той „полів поперед батька в пекло“ та й, не питаючи, треба чи не треба, поспішився з розкладом годин для двоязычної школи. Тепер матиме науку, що „поспішиш, людей насмішиш“.

Щоби дати нашим Товаришам дороговказ, як їм поступати в цьому лабіринті законів і постанов, ми зберемо до купи весь зміс до-теперішніх законів і міністерських розпорядків про школи національних меншостей, поставимо три ком-

*) Перевіркований у У. Д. М. О. а дня 15. VII. 1925. Ра VIII нч 13 (153) ст 228 — 230 поз 123.

кретні питання і дамо на них відповіді.

Де, в якій громаді, чи шкільному окрузі (обводі) має бути:

1) Народня школа з українською викладовою мовою?

2) Народня двоязычна — польсько-українська школа?

3) Народня школа з польською викладовою мовою?

Відповіді:

1) Народня школа з українською викладовою мовою повинна бути в такій громаді чи шкільному обводі, де є 25 проп. української діючости і де батьки 40 дітей у шкільному віці подали заяву, що бажають собі в школі української викладової мови, а не найшлося бодай 20 дітей у шкільному віці, котрих батьки домагаються польської викладової мови.

2) Народня двоязычна — польсько-українська школа повинна бути там, де батьки 40 дітей у шкільному віці подали заяву з домаганням у школі української викладової мови, але крім них найшлися і батьки 20 дітей у шкільному віці, що бажають собі в школі польської викладової мови.

3) Народня школі з польською викладовою мовою має бути в тій громаді чи шкільному обводі, де не найшлися батьки 40 дітей у шкільному віці, що домагаються в школі української викладової мови.

Зміна викладової мови в школі може наступити тільки по постанові купатора на підставі волі батьків дітей у шкільному віці, ансловленої в декларації згідно з законом з 31. липня 1924 і розпорядком міністра освіти а дня 7. січня 1925 року. — Кожний инший шлях зміни мови навчання в школі є незаконний, з чим культурне та правове громадянство мусить боротися.

На останок уважимо вказаним звернути увагу нашого вчительства і громадянства, що в тих громадах чи шкільних обводах, де дотепер були самі тільки польські народні школи, ми на підставі закону з 31. липня 1924 можемо й повинні легко здобути двоязычній, польсько-українській, а чого доброго, то й чисто українській народній школі. Коли в даних місцевостях найдуться батьки 40 дітей у шкільному віці, та подадуть заяву з домаганням введення в школі української викладової мови, там шкільна влада мусить перемінити таку школу на двоязычну, польсько-українську. На випадок опору польських батьків проти двоязычної школи, влада не може найти иншого виходу з ситуації, як тільки через виділення українських дітей в окрему школу з українською викладовою мовою!

Чи так воно буде — про це покаже найближче майбутнє!

За рідну землю.

Велике віче в Турці над Стр.

Турка над Стр. 15. жовтня.

Після довгих 10 літ 14. ж. відбулося перше віче в Турці. Викликало воно велике зацікавлення в політі.

Заступили були всі села. Селе (велика) брехло набито (понад 1000 людей). Віче відкрив О. І. Феденчик. По прохання вибраних: д-р М. Кондрат, представник О. Лисик, О. Лозинський і В. Вілюський (секретар).

Голос забрав представник УНДО — М. Струтинський зі Львова і в шпаторого дивного реферату обговорює круги стезі, кимини пролодити колонізацію і ося, кимини пролодити колонізацію, боротьба за землю за історичної Польщі, перебудова земельності між українською колонією і польською, підкреслює необхідність, якщо постоже останий польський за-

конопроект про колонізацію і осеління.

До дискусії перший аголошується голова місцевої вишхольської кавалерії суддя Рубакоский, який починає бюро, щоб мати участь у вічу. На домагання зборачів пробує говорити по українськи. Викликає українсько-польсько-польський мовник. Вишхольський махав пробує мати сенс на антисемітському адуку, стаєть вишхольський законопроект земельної реформи, мовлячи — по думці цього законопроесту голод землі українського селянина буде заспокоєний „перкозною землею, нарікає на „панів зі Львова“, що іспрали земельною робітні політику тварити, що Польща все була справді-ливою для хлопів.

Вишхольському атажкові зразу відомий М. Струтинський, демаскуючи перфідно вишхольського політі.

На одна гірке слово доведлося почути вишхольському апатароні і від инших бездіяльні, голоном селян. На селі стаа горячо: піднялися оклики „Гамба“ на адресу Рубакоского. І він вникнув. На селі задивлюються тільки його доверні зашукники. За те повільється комісар поліції з підозрами та агентами.

В дискусії над рефератом забирають голос: О. Декан Вагаринович, М. Ярославський, І. Комитчик з Турки, Керекосський з Ільчик, В. Курпир з Турочки нижньої, В. Семель з Шумача, М. Шушак з Бельно, Ю. Домейко з Турки, О. Ільницький з Турки, Х. Зубрицький з Головецька, І. Ільницький з Яворі, В. Гладкий з Соколик, П. Ошпик з Дністрика, В. Баяс з Тарпанів. Ім. Плинуть скарги з мужичиних ґрудей на відносини, в яких дусється українське село. Селяне питають ариду кого з членів Парл. Репрезентації, перед яким могли би представити море надукити, яких вони терплять на кожному кроці.

Президианк віча — д-р М. Кондрат з кіншій ялерній промові підвозить підсумки дискусії, підчас під головування резолюції (знавобити до майських), які зборачі ухвалюють одностайно, обговорює справу масової субсидійної акції. Зам. Банку (ухвалено відповідну резолюцію) і закликає до вибору Пол. Комітету Оборони Землі (вибрано 3 громадян). Віче підписують відповідальні наджину. Шканді епізод: після віча поліція кинулася відбрати від селян формуляри протестів проти польської законопроекту земельної реформи.

Самоволя нацизм.

Калуш, 13. ж.

В Калуші завовадено на день 12. ж. віче в справі земельної реформи. Місцевий староста годину перед початком віча прислав заборону. На вічу мал реферувати пос. С. Хруцький. З огляду на заборону пос. Хруцький заявив, що в такому разі він відбуде справоздачу віче. Підчас промови посла Х. візла на селі поліція і розігнала мітинґів. Це викликало в політі велике обурення.

А треба знати, що в нас дішло до того, що староста заборонив навіть театральні вистави (оперетки), добуваючи у всьому (плати в оперетці) „антипатістичну діяльність“.

Заборона віча в Грималові.

Дня 18. ж. м. мало відбутися віче в земельній справі в Грималові. Нині 17. ж. одержав Центральний Комітет УНДО телеграму, що староста заборонив віче.

Організація робітників пера.

Товариство письменників і журналістів ім. Івана Франка.

По довгих заходах адалося на-решті добитися затвердження статуту „Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка“. Львівське воєвідство відхиляло два рази предложені статут, вишукуючи різні причини. Проти рішення воєвідства з 13. березня ц. р. виесли члени основники відклик до міністерства, яке його узгалядило і знасло рішення воєвідства та на-казало йому прийняти статут з відомою. Щойно в жовтні місяці по-відомлено про це осюальників.

Метою товариства (§ 2 статуту) є гуртувати українських письменників і журналістів для репрезентування їх на аверх та для заступства й підтримки їх матеріальних і духових інтересів.

Товариство складається з членів: а) дійсних, б) прихильників і в) почесних (§ 4).

Дійсний членом може бути кожний український письменник і журналіст, що скінчив 21 років життя та що найменше від року займається письменницькою або журналістичною працею. Членів на письменницьке аголошення приймає рада товариства (§ 5). Дійсний член сплачує одноразово вписове 10 зод. і місячний вкладку по 5 зод.

Членом прихильником може стати кожна фізична або правна особа, що буде прийнята радою товариства, зложити внесок як дійсний член та зобов'язується письменно виплачувати вкладки дійсного члена місячно або річно згорн, або зложити одноразово квоту 300 зол. (§ 7).

Почесних членів вибирають загальні збори.

Перші загальні збори скликають члени основники на суботу 24-го жовтня н. р. на годину 4-ту в обополудні до салі засідань товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок 1311).

Всіх тих, які бажають стати членами товариства, проситься прислати письмений оголошення на адресу Михайла Матчака, Львів Руска 1811, і прибути на загальні збори.

3 судової салі.

Процес Штайгера.

Ще візник д-ра Ф. Левіцького.

Свідок д-р Фелікс Левіцький, Судовий експерт, став другим коронним свідком прокуратури. На запит предсідника він агітоско обвинуваченого Штайгера, свідок твердить рішуче: „так, агітоскою його і не маю сумніву“. Свідок розказує, що в хвилині, коли він сліdkом з Штайгером увійшов до брами при вул. Леґіонів, Штайгер був страшенно блідий і нічим промовляв лоз слів та азгалі англійця і поводився надзвичайно підозріло. Свідок інж. Михайл Улем стояв у критичний момент на бічній кавалоні ке-де-Пе, над самим входом до каварни, вул. Коперника. Він бачив, як з протилежного тротуару вистіла неспелка пачка і пролетівши над повакою президента, закурився сірим димом. Коні уланів проїхали боком. Свідок бачив з острахом, що до тої пачки (бомби) підбігло двоє дітей. Свідок крикнув до них, щоб вони пішли і вибіг на вулицю. Тоді почув, як щось кохнуло, що бомбу кишено з вікна поплескої камениці (де краніція Басра), тоді сказав командантові Вічницькому, який нахилився на чолі поліції, що бомбу кишено на чолі поліції, що бомбу кишено не з вікна будинку, лише з поміж публіки на тротуарі. Пригадає собі, що очка пані. Фозаносова, твердила, що бомбу кишла який, панок у бронзовому пальті і чорному капелюсі. Це пані сказала не Лукомському і свідок пам'ятає, що Лукомські обурився: „але ж це наш агент (Левіцький)“. Сконф-овтвований Штайгером на поліції, свідок приймає, що так виглядав добродій, який піхоріло тікав з місця атентату в глибоку. Коперника. Свідок оповідає про сцену, яку зауважив на поліції зараз по атентаті: несе переслухання Пастернаківної. Тоді то увійшов до кимнати Кайдан (у Фраків) і почав допитувати Пастернаківну. По хвилині крикнув: „ви вже втретє знімаєте щось, інше, прошу триматися одного“. Свідок Марта Майструєвіна, кухарка з каварни „Варшава“, бачила „ясний рукав“, з якого вилетіла бомба.

Арештування одного свідка.

Свідок Клара Мерксамерова, сілка управителя каварни „Варшава“, була в критичний момент у товаристві інше названої кухарки Майструєвіної та буфетчиці Міркіної. Свідок бачила, як з поміж публіки, пізніших до гори, вилетіла бомба. Хто кинув її — не бачила, не може теж сказати, чи справник був в ясному одягу, чи якийсь пильний, та де стояв.

Предсідник твердить, що свідок забула геть-чисто все те, що докладно зізнала була при сліdkому переслухуванні. Свідок не вміє пояснити причин цих суперечностей у своїх зізнаннях і зазначає, що „тепер мені здається, що тоді мені здавалося“. Впродзі д-р Ляндау виводить свідка на міліцію, що свідок сам нічого не бачила та й не знає, а залишається під впливом оповідання Майструєвіної — але це не ратує свідка. Прокуратор звертає увагу, що Мерксамерова була переслухувана 5 разів: на поліції, в суді, на місці злочину і знову дає в суді. П'ять разів вона заявила, що бачила атентача-ка в ясному одягу, тепер нараз рішуче заперечує це. Прокуратор бачить в цій свідомо брехливості з певною ціллю і тому вносить на списання зі свідком окремого протоколу та арештування свідка.

Висуєся багаторазовою обороною трибунал арештується до внесення прокуратора, шевар переслухав Мерксамерову, яка аж зібрала, але не викинула на чисту воду розповідь арештування в місяць нещастливого свідка. На тому, що спонукало Мерксамерову, будь-що-будь інтелігентну старшу особу, не звинувачувати від усього, що хочби в найменшій мірі могло обтяжити Штайгера, кружляють всілякі здогади. З гошомою раз атмосфера, в якій зізнають свідки, є дуже незвичайна, особливо після оповідання Пастернаківної про всі ті прикмети, які стрінули її та її інституцію

(театр) з боку всіх неспокійних оборонців обвинуваченого.

Решалляці д-ра Ляндау, які хотять бути сензаційними.

Що таме теорор?

6-тий день поздравні відкрива дірчка промова д-ра Ляндау в обороні моральної свободи свідків, яку він бачить загрозеною через поведінку прокураторів у відношенні до сілкі Мерксамерової. На свідків, мовля, випав стох і вони тепер тільки те й робитимуть, що триматися за свої колишні зізнання, думка, що з того часу вони могли наглати собі цілком нові подробиці etc. Іншими словами: арештування названого сілкі вигоріло атмоферу теорор супроти свідків і оборонців апелює до прокуратора і трибуналу на будуче не допускати до створення такої атмосфери.

Д-р Ляндау забув лише в своїй палкі промові одно: чому не казав він про атмосферу теорор супроти свідків, які звинувачують чинувати на некористі Штайгера, атмосфери, яку робить від року жидівська вулиця, до якої приєдналися теж і жидівські свідальні верхи? Чому д-р Ляндау на сторінках „Хвилі“ не напитував такі пожалуваний гідні випадки, як напад жидівської юрби на свідка, або бойкот театру жидівською інтелігенцією через одну балетницю-свідка?

Жид є невинний, бо винен є Унраїнець.

Ми вже згадали, що на теза, яка була черговою питкою в цілій обороні у процесі Бгера і тов., є поставлена так само в основу оборони штайгерівської процесу. Перший з тої теорор виступав бул д-р Грек, який пішов сліdkом „Газ. польс.“ „Газ. Поранно“, зголосивши про „Бен-Ді Унайтінське“. Гратулюємо д-рові Грекові успіху і наша кондольція шлій адвокаторській палаті з приводу подвигу її „презеса“.

(Розправа триває далі.)

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

З'їзд в Лондоні.

Конференція в Лондоні для підписання пакту й аобіт конвенції буле 1. грудня. Не буде вона лише конгресом амбасадорів, які мають підписати пакти, але буде наче другою конференцією міністрів загр. справ. На останнім засіданні в Льюкарно Англіїці домагалися прискорення речення конференції в Лондоні, але Штресеман домагався 1. грудня.

Підписання договору в Льюкарно.

Рівночасно з парафуванням ренського протоколу і всіх конвенцій підписали в Льюкарно кінцевий протокол. Підписували в забучному порядку. Перша підписала Німеччина. Бріан широ промовив до Штресемана, стиснув його руку зі словами: „Сподіюся, що слова, які я сказав, не остануть пустим звуком, а стануться ділом“. Лютер, що стояв побіч, підхопив ці слова і сказав: „Слова мусять статися ділом“. У ній. промовах пробивався нотка мирної співпраці. Вандервельд і Бенеш були одинокі між присутними, що теж підписували версальський договір.

НОВИНКИ.

— **Визнаюча ненормативність.** В дніх 30. і 31. жовтня н. р. Польки обходять святкову чередування тинних останків тав. Невідомого Жовніра з львівського побоешища до Варшави. Дня 30. п. м. тинні останки мають бути перенесені з пантара „оборонців Львова“ до латинської катедрі, а 31. п. м. після відправки богослужень мають бути перевезені до Варшави. В програмі богослужень входить між іншим нахадка гр.-хв. духовенства. Дня 15. п. м. делегація комітету, що займається цим обходом, в особах кс. декана ген. Богущого, през. Найданової і полк. Гантека удалася до всіх трьох львівських архієпископів, запрошуючи їх взяти участь у святкуванні цієї чисто політичної події. В заступстві відсутнього о. митр. Шептицького — як подає „Слово польске“ — прийняв делегацію ген. вікарій о. митрат Бачинський, який зажадав предложення собі потрібної програми свята. Очевидно, святкування пам'яті тав. Невідомого Жовніра з львівського побоешища і з циянтар „оборонців Львова“ у відношенні до України носить визначно провокаційний характер. Прямитивний такт, який пошівні викидається аранжери цього обходу, по-

винен був їх звержати перед воротами ся. Юра. Є не польська „пресо-патріотична“ демонстрація, яка азгалі не повинна мати місця, тим більше, як урештовим її іншими „патріотичними“ чинниками іншатишя пам'ятники українських борців. Колиж Польки тим чинном думають піднести свого духа, то не їх справа. Не підлягає для нас найменшому сумніву, що українського духовенства на тому святі не буде.

— **Волінська хуліянда та поінформованість воєнської преси.** Центральний орган „ліво“ ППС парляментарний „Роботнік“ приносить дошву інформаційну замітку під наголовком „Українська Ратія тидова“. Поділюючись вітати, що з початку жовтня п. р. відбулась „III конференція“ названої „партії“, яка — як твердить „Роботнік“ — „обороняє своїми впливами Волинь і Поділля“ і яка має „сім тисяч організованих членів“. Ця „конференція“ вислала чоботну телеграму до през. Войскапольського з ухвалою викзу резолюції, які зложені так, щоб і полних грошенят добути з ковідської та старостинської кас для длатної „партійної діяльності“. І щоби перед своїми „аорганізованими членами“ показати заікавлення народним болхлем, Замість напитувати штучне лабрювання „ковідських партій“ при помочі безсактерних індивідуалів, „Роботнік“ рег ехтеню доух резолюції „партійної конференції“ волінських хулія, які знову своїм „презесом“ вибрала оселеного б. „отамана“ Осіжкіа, від якого вже відсерадись навіть найближчі колишні його гдє сек-так ідейні одиноківні.

— **Нові масові арештування комуністів.** Під закином пропаганди радянського устрою та шпінюажі на користь Рад. Союзу передано на Виденшій масові арештування. головно поміж Жива-м. М. арештовано директора гебга-ської семінарії та кореспондента лавшавського „Моменту“. Загалом арештовано 117 осіб.

Збірна харчім в хосен унраїнських інвалідів.

у львівському політі дозволено ставрствою пресо. ч. 56881[2] 16 а дня 9. X. 25. на протг одного місяця в дніх 20. X. до 20. XІ. 25. р. — Вп. Громадян, яким вислано почголю повновласти по збірці, Нст. оо. павохів, управи чателів і кооператива просімо лаятися збіркою харчім, щоби помішених у домі українських інвалідів у Львові та на провінції охоронити від голодної смерті.

Головна Рада УНТО ЧІ, Львів, Руска 3.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Унайтінського Наддні-пріанського Театру О. Мітнєвич: 20. X. „Пан Таваровський“. 21. X. „Майська ніч“. 22. X. „Дні нашого життя“. 23. X. „Віра“.

Унайтінський м'шанчий хор Д. Котна: у вісторку 20. X. Дрогобич. у середу 21. X. Дрогобич. у четве 22. X. Борислав. у п'ятницю 23. X. Сколе. у суботу 24. X. Сколе. у неділю 25. X. Поліна. у понеділок 26. X. Долина. у второк 27. X. Стой. у середу 28. X. Стой.

Кружок УНТ. в Яворові замкнувши адм. рік 1924[3] оголошує: 1) Замість вісця на допомогу бл. п. Іларія Ліскованького, емер. учт. в Яворові, зложив о. Іван Яремко з Яворова — мале переда. квоту 30 зол. на виплату гімназії УНТ. і помагає, щоби так само поступили пп. Рибаченські Альойза, Ліскованські Миконо та інші члени Родини. 2) Отримавши ширю всім, що в день моїх іменин зложив мені желання устно чч числєнно а переложив дякую за пам'ять моїм колишнім ученикам, тепер абсолютним семінарія СС Васильшюк в Яворові і складаю 10 зол. на „Рідну Школу“ в Яворові. — о. Іван Яремко. — Впродзіжньому Жертводавчій складася Кочухів ширю пожук.

Дрібні оголошення.

Дешевини місяць для Памі! 30 зол. плащ. 40 зол. костюм. Робота перепоясання, виконує жіночий краєвський салон, Іосиф Філі, вул. Блхарська 20. 533 9-15

ПАННА по Сем. матуї пошукє якоїне-буль бюрової посади, також обімає лекції на салі. Ласкаві оголошення до Адм. „Піла“ під „Еза“. 664 1-1

УКІНЧЕНА семіналістка пошукє посади з народних ішків на провінції. Уред парохіальний Кудеряш п. Милатин новий. 665 1-3

ПОВЕРХОВА каменічка при вул. Терес-ка на продаж. Інформалі: Пелінська 22. І. пов. 666 1-3

ЕЛЕГАНТНИЙ і вибаглигий сит одяг! Стіється в кочечній лавка! Князітиски і шлюк. English Tailor, Laid, Пасаж Гаус-а-а ч. 1. На складі англійськ і краєм... 661 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Кредитний адвокат

Д-р Володимир Бачинський

повернув і веде канцелярію 656 Львів, вул. Косцюшків 1 а. 2-3

Кочувонційна Тнацька

„ЛЕНПОЛЬ“

С-на в обм. прса

Львів, вул. Городецького 121

приймає лек. конопі і шлюк до кимнї і виробу позотла, пайгу, рутинча, оброча і т. п. Приймаємо агентів — дже ко-ексних успіях. Купуємо також длатні і конопляні сирині, платимо майнаші шлі. Заволаємо увагу Шан. Клієнтелі, що не сирині, які виспачається до конкурентній Ткалий „ЛЕНПОЛЬ“ у Львові, Городець-на 121 є відліт н/п оплати фокату, але тільки до 1. лютого 1926. Півнішше фрат 481а вже мусить бути оплачений. 4-3

МАГАЗИН ФУТЕР

Е. СОЛІК Юліана соліна

367 Львів, Соборного ч. 4. 14-16

поручає наймодніші футра, найліпшої якості, по уміркованих цінах — усіляка догиди.

ПЕЧІ і КУХНІ

нові ставить, старі перероблює скоро і дешево у Львові і на провінції

Михайло Галібей

640 Львів, Петра Снарки 5. 3-3

Футра мжеські футра жіночі

поручає магазин і робітня футер

Олександра Врубля

Львів. вул. Галицька 20, І. пов. 276 18-30

НОВОСТИ

з першовиядних новелних Фабри і эк-нордонних на ПАЛЬТА і РАГЛЯНИ в величезнім виборі, як таком авта-ліну і підшеви поручає

90 літ існуючий склад сунна

ІВАН ВАЛДЯХ і СИН

658а) Львів, РИНОК 33. 1-2

ПОДЯКА.

Дня 9. X. 1925 відповідали ми на віч-ний супочник нашого Незабутнього Мужа й Батька, Стефана Несторовича, товотного директора „Самолетів“ в Бродях. Численна участь Громадян в похоронному обряді під поводом Вс. Духовенства і величаний сін академіків були доказом великої симпатії й пошани, якою Похильний загално тішиться — а з другої сторони дивлячи вони в наші зболілі серця які дучі розради. Просімо всіх Учасників похорону прийняти шліт анслові родичі з ласкаву останню прислугу Похильнико. Дякуємо Вс. о. дек. Демчицькому, о. Парул, о. Осаді, о. Миколюшкови та о. За-філоновському за ласкаве відправлення похоронного обряду, а з окрема о. дек. Демчицькому і о. Павлу за сердечні прашальні бесіди та о. Осаді за управу хором. 662 1-1

Олга Несторович вдова, Люба і Данко діти.

Звичайні Загальні Збори

Наунина УНТ. в Яворові

відбунуться дня 25 жовтня 1925 о год. 2-ій похв. в салі „Народного Дому“ з таким порядком:

- 1) Відчитання протоколу,
- 2) Звіт старшини кружка,
- 3) Звіт управи гімназії УНТ. за 1924/5.
- 4) Звіт контрольного комісії і ухвалення абсолютної уступальної статутини.
- 5) Вибір нової старшини і контр. комісії.
- 6) Затвердження кураторії бібліотеки УНТ.
- 7) Вибір делегатів на Загальний збір УНТ.
- 8) Еквентуалі.